

2. BAZE PODATAKA O DRŽAVAMA, POLITIČKIM DOGAĐAJIMA I SUKOBIMA

Jedan od glavnih razloga odluke da prikaz modela društvenih sukoba započnemo upravo prikazom nekih od najpoznatijih svjetskih baza podataka koje sadrže građu vezanu uz društvene sukobe jest želja da se u izlaganju držimo “prirodnog” redoslijeda u izgradnji modela: od modela nižeg stupnja formalizma k višem. Baze podataka, ako ih već ubrajamo u formalne modele, u kontekstu ostalih modela prikazanih u ovoj knjizi očito pripadaju modelima nižeg stupnja formalizma. Riječ je naprosto o kolekcijama kodiranih, često kvantitativnih zapisa vrijednosti pojedinih varijabli vezanih uz određene svjetske države, događaje i sukobe.

Prema građi koju obrađuju, baze podataka podijelili smo u tri skupine: podaci o strukturnim obilježjima država, o političkim događajima, te o unutarnjim i međudržavnim sukobima. Svakoj skupini posvećena je po jedna sekcija poglavlja. Pošto se sve baze ne mogu sasvim jednoznačno klasificirati u jednu od spomenutih skupina, “granični slučajevi” stavljeni su na kraj pojedinih sekcija.

Kao što je već prije istaknuto, postojanje baza podataka o društvenim sukobima jedan je od osnovnih preduvjeta međusobnog uspoređivanja i donošenja općenitijih zaključaka o društvenim sukobima. Međutim, većina trenutno postojećih baza podataka o društvenim sukobima još je daleko od već spomenute vizije globalnog informacijskog sustava za potporu mirovnim posrednicima i istraživačima društvenih sukoba, koju smo ukratko iznijeli u prethodnom poglavlju.

Zbog različitih polaznih teorija i nedovoljne pouzdanosti postojećih prediktivnih i eksplikativnih modela društvenih sukoba, često se isti fenomeni operacionalno definiraju na sasvim različite načine, što u završnoj fazi dovodi do sasvim različitih setova podataka. Nejasno je koje je sve podatke potrebno prikupiti kada nedostaje jasan teorijski koncept. Zbog smanjene mogućnosti replikacije ovakvog tipa istraživanja, problem procjene validnosti pojedinih indikatora naročito je izražen (Wayman i Singer, 1990.: 257-259; Singer, 1990.: 10-12). Stoga za isti predmet mjerenja različiti autori često odabiru različite indikatore. Podatke je moguće pronaći u više različitih formata – od narativnog do u potpunosti kvantificiranog – što dodatno otežava njihovu usporedbu. Posljedica je to da različite baze podataka najčešće nisu međusobno kompatibilne. Dapače, iskustva istraživača na projektu CEWS pokazuju da njihovu kompatibilnost nije moguće postići bez detaljnog poznavanja procedura kodiranja korištenih pri izradi baze, pa čak i uz poznavanje tih procedura, to je vrlo dugotrajan i zahtjevan posao koji uključuje ekstenzivno konzultiranje autora baze.¹⁵

¹⁵ Ilustrativan primjer takvih napora može se naći u kratkom prikazu projekta PARIS-in-LA u Alker i Schmalberger, 2001.: 47-48.

Jedna od poželjnih osobina takvih baza podataka je barem djelomična mogućnost reprodukcije razvoja sukoba na temelju zapisa iz baze. Na žalost, pokazuje se da za većinu postojećih baza to nije moguće, zato što baze sadrže suviše šturo podatke, ili je pak to moguće nakon vrlo mukotrpnog reverznog inženjeringa koji opet uključuje prethodno detaljno upoznavanje sustava kodiranja.¹⁶

Mnoge baze podataka baziraju se na izvješćima novinskih agencija. Zasnivanje baze na podacima pretežno jedne novinske agencije može biti nepouzdana, a pogotovo ako je riječ o inozemnoj novinskoj agenciji – promatrano u odnosu na zemlju sukoba. Budući da urednici odabiru vijesti prema tome koliko su zanimljive korisnicima agencije, “velik dio događaja koji su važni za sudionike sukoba može biti izostavljen, što otežava rekonstrukciju povijesnog konteksta unutar kojeg sudionici razumijevaju događaje i akcije” (Schmalberger i Alker, 2001a: 339). Dodatna teškoća za eventualne pokušaje razumijevanja različitih perspektiva sudionika sukoba je u tome što su novinska izvješća s kriznih područja često bazirana samo na službenim izvorima informacija, jer su takvi izvori najlakše dostupni.

Konačno, neke baze podataka su posve javne i besplatne, neke su komercijalne, neke su dostupne uz pretplatu na servise poput ICPSR-a, a neke, poput baze o kolapsima država (vidjeti 3.2.1.), donedavno nisu bile otvorene za javnost.

Mogućnosti primjene ove klase modela na Domovinski rat iskorištene su u vrlo maloj mjeri. Domovinski rat već je uvršten u neke od postojećih baza podataka, ali su najčešće navedene samo osnovne informacije o trajanju rata, uključenim stranama, broju žrtava, i sl. Kao jedan od ciljeva budućih istraživanja Domovinskog rata nameće se, ako ne izgradnja vlastite baze podataka, a onda, barem, uključivanje Domovinskog rata u još neke od postojećih baza podataka o društvenim sukobima. S obzirom na jednostavnost formata i pristupačnost s jedne, ali i recentnost, serioznost izrade i fleksibilnost s druge strane, baza podataka CEWS, opisana u prvom poglavlju knjige, svakako predstavlja jednog od ozbiljnih kandidata za razmatranje. Relativno veći interes za narativnu strukturu zapisa, po čemu se CEWS razlikuje od većine ostalih baza koje su pretežno orijentirane na kvantitativni format podataka, čini njegovu bazu posebno prikladnim modelom za slučajeve za koje kvantitativni podaci ne postoje ili nisu pouzdani, a što je u znatnoj mjeri slučaj i s podacima o Domovinskom ratu. Još ambicioznija varijanta istraživanja mogla bi uključiti pokušaj formiranja vlastite baze podataka o razdoblju prije, za vrijeme i poslije Domovinskog rata, slične recimo bazama GEDS (vidi 2.2.2.), KEDS (vidjeti 2.2.4.), ili nekoj drugoj detaljnijoj bazi o političkim događajima, ali utemeljenoj i na lokalnim novinskim izvješćima.

¹⁶ Baza podataka CEWS je primjer iznimke. U osnovi, svaki zapis u toj bazi sastoji se od narativnog prikaza određenog sukoba i grafičkog prikaza sukoba po fazama. Pokazuje se da je identifikacija stvarnog tijeka sukoba u znatnoj mjeri moguća već i na temelju grafičkog prikaza.

2.1. STRUKTURNA OBILJEŽJA DRŽAVA

Rijetke su baze podataka koje se, poput baze *Polity*, ograničavaju na prikupljanje podataka o samo jednom predmetu istraživanja. U ovom su dijelu rada navedene one koje se prvenstveno bave kodiranjem ekonomskih, demografskih, političkih, socijalnih i drugih podataka o pojedinim državama. Neke od njih, poput *Dimensionality of Nations*, sadržavaju i podatke o političkim djelovanjima država. Druge, poput FIRST-a, sadrže i podatke o međunarodnim, naddržavnim strukturama (savezima, ugovorima i sl.).

2.1.1. *Polity: Institucionalna obilježja političkih režima*

Područje: Kodiranje podataka o obilježjima političkih režima sa svrhom komparativne, kvantitativne analize.

Osnovna obilježja: Kodirana baza podataka koja longitudinalno prati obilježja 161 suvremenog i 20 povijesnih režima na vlasti. Podaci su javno dostupni na internetskim stranicama projekta u nekoliko standardnih statističkih formata (SPSS, ASCII, SAS, Stata, SYSTAT).

Način i svrha korištenja: Podaci u bazi *Polity* koriste se za testiranje hipoteza o obilježjima režima na vlasti. Ova se baza podataka često koristi u kombinaciji s drugim setovima podataka, pri čemu se najčešće upotrebljava POLITY indikator kao jedna od nezavisnih varijabli u modelu.

Povijest: Projekt *Polity* započeo je šezdesetih godina, a danas je najcitiranija baza podataka o obilježjima sustava na vlasti i promjenama vlasti. Baza podataka je do sada izašla u četiri osnovne (*Polity I-IV*) i jednoj dodatnoj verziji (*Polity IIIb*). Preteča projekta bila je studija *Persistence and Challenge in Political Systems, 1800-1971*, čiji je autor Ted Robert Gurr ujedno i osnivač projekta *Polity*. Godine 1986., Ted Robert Gurr sa suradnicima započinje rad na novoj verziji baze podataka – *Polity II*. Izrada ove verzije odvijala se pod pokroviteljstvom projekta *Data Development for International Research* (DDIR) koji je 1980-ih bio krovna institucija za kvantitativno orijentirane projekte s područja međunarodnih odnosa. Baza podataka *Polity I* bilježila je samo promjene u obilježjima režima, nastajanje i propadanje političkih zajednica. Za razliku od toga, *Polity II* kodira podatke u vremenskim nizovima, za sve uključene države. Osnovna jedinica promatranja je država-godina¹⁷. Fokus studije ponešto je promijenjen, a uključene su i neke nove varijable.

Sredinom devedesetih započinje nova faza projekta, *Polity III*, a završena je 1998. godine. U ovom je razdoblju projekt postao okosnicom projekta *State Failure*, čiji je voditelj također Ted R. Gurr, a o kojemu govori sekcija 3.2.1. Uz izvorni istraživački tim, u Norveškoj devedesetih godina dvadesetoga stoljeća djeluje i jedan alternativni, pod vodstvom Nilsa Petera Gleditscha. Ovaj tim sastavlja bazu podataka *Polity IIIa*, koja pozornost vraća na onaj iz *Polity I* faze: velike promjene i slomovi režima. Nastoje se rekonstruirati pojedini povijesni režimi i točni datumi njihova sloma.

¹⁷ Dakle, za sve se promatrane države kodiraju vremenski nizovi godišnjih podataka za niz varijabli.

Polity IV aktualna je verzija te baze podataka. Projekt se odvija na Sveučilištu Maryland, u sklopu Integrated Network for Societal Conflict Research (INSCR) programa Centra za međunarodni razvoj i upravljanje sukobima (CIDCM)¹⁸. Vođenje projekta preuzeo je Monty G. Marshall, a Ted R. Gurr je ostao konzultant. Glavni istraživači su Monty G. Marshall i Keith Jagers. *Polity IV* kombinira i proširuje podatke *Polity III* i *IIId* verzije, nastojeći ostvariti što veću kompatibilnost s projektom *State Failure*. U 2003. izrađena je *Polity IVd* verzija baze podataka u kojoj su postojeći podaci reorganizirani u novi format, sličniji onome iz baze *Polity IIId*. Umjesto vremenskih nizova za sve države, ona prati pojedine političke režime. Promjene na bilo kojem od indikatora registriraju se kao završetak jednoga i početak novoga političkog režima, neovisno o vremenu proteklom od posljednje promjene. Prednost ovoga formata nad vremenskim nizovima je u tome što se ne gube informacije o promjenama koje su se zbivale u vremenskim razdobljima kraćima od godinu dana. Nasuprot tomu, u vremenskim nizovima one godine u kojima se zbivaju promjene kodirane su jednostavno kao “tranzicijske”.

Opis modela: Varijable su izvedene iz teorijskoga koncepta Teda R. Gurra i Harryja Ecksteina, izloženog 1975. u radu *Patterns of Authority: A Structural Basis for Political Inquiry*.

Struktura baze *Polity IV* obuhvaća šest operacionalnih indikatora oblika političkog autoriteta, odnosno sljedeće tri temeljne konceptualne dimenzije:

- I. Regrutaciju izvršne vlasti
 1. regulaciju izbora u osnovne organe izvršne vlasti
 2. kompetitivnost izbora u organe izvršne vlasti
 3. otvorenost izbora u organe izvršne vlasti
- II. Nezavisnost izvršne vlasti
 4. nadzor vrha izvršne vlasti
- III. Političku kompeticiju i opoziciju
 5. regulaciju političke participacije
 6. kompetitivnost političke participacije.

Ponderiranjem i zbrajanjem bodova ovih indikatora računaju se kompozitni indikatori demokracije i autokracije.

Bodovi se za svaki indikator zbrajaju i ovaj zbroj predstavlja rezultat na aditivnoj skali (rezultat 10 na skali demokratičnosti znači maksimalnu demokratičnost, a 0 minimalnu demokratičnost; isto vrijedi i za skalu autokratičnosti). Kako isti režim može imati obilježja i demokracije i autokracije, razlika ovih dvaju indikatora predstavlja treći, indikator POLITY, koji može poprimiti vrijednosti od +10 (potpuna demokracija) do -10 (potpuna autokracija).

Osim navedenih indikatora, kodirane su informacije o nastanku, promjenama i eventualnom slomu pojedinih režima.

¹⁸ Osnivač INSCR-a je Ted Robert Gurr, a u sklopu toga programa odvijaju se, osim prikazanih u ovome poglavlju knjige još i projekti: *State Failure*, *Minorities at Risk* i *Armed Conflict and Intervention*.

Tablica 2.1. Indikator institucionalne demokracije

S obzirom:	Broj bodova
na kompetitivnost izbora u organe izvršne vlasti	1 do 2
na otvorenost izbora u organe izvršne vlasti	1 (biranje na općim izborima)
na nadzor vrha izvršne vlasti	1 do 4
na kompetitivnost političke participacije	1 do 3

Tablica 2.2. Indikator institucionalizirane autokracije

S obzirom:	Broj bodova
na kompetitivnost izbora u organe izvršne vlasti	2 (nasljedno ili imenovanjem)
na otvorenost izbora u organe izvršne vlasti	1 (uglavnom zatvoreni sustavi)
na nadzor vrha izvršne vlasti	1 do 3
na regulaciju političke participacije	1 do 2
na kompetitivnost političke participacije	1 do 2

Komentar: *Polity* je jedna od najčešće citiranih baza podataka; on je i jedan od starijih projekata posvećenih prikupljanju i kodiranju politoloških podataka. Kao takav, čini se nezaobilaznim u jednom ovakvom pregledu. Duga povijest projekta, kao i reputacija istraživača koji su ga vodili, ne mogu sami po sebi biti povod ili opravdanje nekritičkom povjerenju u kodirane podatke. Ono što može dati dovoljno povjerenja je detaljan opis provjera kroz koje su podaci, odnosno osobe koje ih kodiraju, prošli prije objavljivanja aktualne verzije (Marshall i Jagers, 2000.). Međutim, korištenje baze podataka *Polity* opterećeno je nekim specifičnim problemima. Čini se da korištenje indikatora demokracije/autokracije (POLITY) izvan originalnog konteksta istraživače navodi na to da vrlo brzo zaborave kako se ovdje prvenstveno radi o institucionalnim obilježjima. Varijabla “institucionalne demokracije” nikako se ne smije koristiti odvojeno od varijable “institucionalizirane autokracije”, jer elementi jedne i druge, kao što to autori projekta *Polity* i ističu, često postoje zajedno. Entuzijazam pri dokazivanju teze o “demokratskom miru” također uvelike pogoduje iskrivljenoj upotrebi podataka koje sadrži ova baza i interpretacijama dobivenih rezultata.

Polity je, ukratko, jedna od važnijih i (zlo)rabljenijih baza podataka.

Literatura: Sve informacije o projektu, podaci i popratna dokumentacija nalaze se na internetskim stranicama <http://www.cidcm.umd.edu/inscr/polity/index.htm>. Osnovni izvor ovoga prikaza je *Data User's Manual* (Marshall i Jagers, 2000.).

2.1.2. DON: Obilježja nacionalnih država

Područje: Prikupljanje podataka o državama, unutarnjim i vanjskopolićkim događajima te o obilježjima interakcije među parovima država.

Osnovna obilježja: Kodirana baza s podacima o politićkim, ekonomskim, religijskim, ekološkim i demografskim obilježjima država, te podacima o interakcijama među parovima država i bihevioralnim obilježjima ovih interakcija.

Naćin i svrha korišćenja: Ti podaci korišćeni su za testiranje hipoteza o korelaciji strukturnih obilježja država i određenih unutarnjih ili vanjskopolićkih događaja. Poseban pozor posvećen je testiranju hipoteze o odnosu tipa politićkog reŹima i pojave politicida, genocida i democida, dakle jedne od verzija hipoteze o “demokratskom miru”. Dio podataka (onaj koji pokriva razdoblje 1950.-1965.) dostupan je na stranicama Interuniverzitetskog konzorcija za politićka i društvena istraŹivanja (*The Inter-University Consortium for Political and Social Research* u nastavku ICPSR) na Sveučilištu Michigan.

Povijest: Projekt *Dimensionality of Nations* (DON) proveden je šezdesetih godina na Havajskom Sveučilištu. Voditelj projekta, Rudolph J. Rummel, objavio je na temelju prikupljenih podataka 1972. godine knjigu *Dimensions of Nations*. Rummel je poslije pozor usmjerio na proućavanje genocida, politicida i democida¹⁹, zagovarajući tezu da je demokracija u suprotnosti s navedenim fenomenima. Velik broj radova i podataka koji ilustriraju njegovu teoriju nalaze se na internetskim stranicama pod naslovom *Power Kills*. Na ovim stranicama ne postoji kvantificirana baza podataka, no budući da one sadrŹe mnoštvo već statistićki obraćdenih podataka, moŹe se pretpostaviti da je autor nastavio s prikupljanjem i kodiranjem podataka.

Opis modela: U tri od ćetiri seta kodiranih podataka nalaze se podaci o 113 država za 1950., 1955., 1960., 1963. i 1965. godinu. Kriterij ukljućivanja zahtijevao je da je država 1965. godine imala 750 000 stanovnika ili primljenu, odnosno u drugoj državi uspostavljenu, diplomatsku misiju. Jedan set podataka obuhvaća kontinuirano razdoblje od 1950. do 1968. godine.

Prvi set podataka sadrŹi 90 varijabli s informacijama:

- O obilježjima politićkog reŹima (npr.: broj politićkih stranaka, izborni sustav, priroda politićkog sustava, legitimitet trenutne vlasti, sloboda opozicije, znaćajne krize vlade, unutarnje nasilje, protesti, politićka ubojstva, prijjetnje...).
- O ekonomiji (bruto nacionalni proizvod, pomoć primljena od Sjedinjenih DrŹava i SSSR-a, drŹavni troškovi, investicije, uvoz i izvoz, proizvodnja i potrošnja energije...).
- O demografskim obilježjima (starosna, religijska, etnićka i obrazovna struktura, pismenost, broj brakova, broj imigranata i emigranata...).

¹⁹ Rummel daje sljedeće definicije: “Genocid: između ostaloga, ubijanje naroda od strane drŹavnih vlasti zbog njihove trajne grupne pripadnosti (rasne, etnićke, religijske, jezićne). Politicid: ubijanje bilo koje osobe ili naroda od strane drŹavnih vlasti iz politićkih razloga ili zbog njihova politićkog djelovanja. Masovno ubijanje: nediskriminativno ubijanje bilo koje osobe ili naroda od strane drŹavne vlasti. Democid: ubijanje bilo koje osobe ili naroda od strane drŹavnih vlasti, ukljućujući genocid, politicid i masovno ubijanje” (Rummel, 1994.: para. 1).

- O ostalim obilježjima (geografska struktura, zračna udaljenost od SAD-a, članstvo u Ujedinjenim narodima, broj diplomatskih misija, broj nevladinih udruga...).

Drugi set podataka sadrži podatke o preko 13 000 slučajeva konfliktnog vanjskopolitičkog djelovanja za svih 113 država, kontinuirano, za razdoblje od 1950. do 1968. godine. Navedeni su podaci za aktera i objekt, koji može biti druga nacija, kolonija, međunarodna organizacija ili pobunjenička grupa. Konfliktna djelovanja su kategorizirana kao službena ili neslužbena, te kao nasilna ili nenasilna. Službena djelovanja se odnose na vlade i njihove predstavnike, a neslužbena na javna djelovanja običnih građana koja nisu javno podržana od službene vlade. Cjelokupna klasifikacija utemeljena je na pilot-istraživanju na uzorku od 5000 konfliktnih djelovanja.

- Službena djelovanja jesu:
 - upozorenja i defenzivna djelovanja: vojna djelovanja koja nisu direktno nasilna (vojna uzbuna, mobilizacija, manevriranje, demonstracija sile i ojačavanje sile)
 - planirano ili neplanirano vojno nasilje: rat, kontinuirana vojna akcija nižeg intenziteta, jednostrana akcija kraća od 24 sata, sukob kraći od 24 sata
 - negativno ponašanje: bojkot, blokada, embargo, diplomatska uvreda, pomoć subverzivnoj ili pobunjeničkoj grupi
 - pisana i usmena komunikacija: optužba, protest, upozorenje, prijetnja negativnim sankcijama, ultimatum, denuncijacija.

Za vojna djelovanja su navedene informacije o trajanju, brojnosti i tipu uključenih snaga te broju žrtava.

- Neslužbena djelovanja jesu:
 - planirano ili neplanirano nasilje: pobuna protiv stranaca – indeksirana prema materijalnoj šteti ili broju žrtava uzrokovanih nasilnim ponašanjem mase, ili policijskom upotrebom palica, vodenih topova i vatrenog oružja
 - nemjerljiva pobuna: kontinuirana i vrlo snažna pobuna.

Za svaki navedeni slučaj kodirane su informacije o metodi napada, broju uključenih osoba i broju žrtava.

Treći set podataka temelji se na reprezentativnom uzorku od 14 država organiziranih u ukupno 182 para. Podaci su navedeni za 1950., 1955., 1960., 1963. i 1965. godinu. Set podataka sadrži ukupno 55 varijabli, od kojih 39 opisuju raznovrsna bihevioralna obilježja interakcije država u paru. Preostalih 16 varijabli popisuju isključivo konfliktne odnose. Te se varijable nalaze kao dio trećeg seta podataka, a ujedno, kao zasebna cjelina, čine posljednji, četvrti set podataka. Te varijable sadržajno su gotovo identične navedenima. Od ostalih 39 bihevioralnih varijabli koje opisuju pozitivna ponašanja, kao primjeri mogu se izdvojiti: ekonomska pomoć, službeni posjeti, ugovori, sudjelovanje na istim međunarodnim konferencijama, članstva u istim međunarodnim organizacijama, turistički posjeti.

Komentar: Nedostupnost ažurirane baze podataka, na osnovi koje je Rummell radio analize dostupne na spomenutim internetskim stranicama, onemogućava korištenje tih podataka

za testiranje nekih drugih mogućih hipoteza. Također, nemoguće je znati da li se navedeni popis varijabli s vremenom mijenjao ili je ostao isti.

Literatura: Rummel, Rudolph J. (1998., 1999. i 2002.) te internetske stranice *Power Kills* (<http://www.hawaii.edu/powerkills/welcome.html>).

2.1.3. *FIRST: Podaci o međunarodnim odnosima i sigurnosnim trendovima*

Područje: Prikupljanje i analiza podataka o državama i sukobima u svijetu.

Osnovna obilježja: Internetski pretraživač povezan s nekoliko značajnih baza podataka o obilježjima država s posebnim naglaskom na sigurnosnu problematiku i sukobe.

Način i svrha korištenja: Prikupljanje informacija za svrhu analitičkih postupaka.

Povijest: Ideja pokretanja takvog projekta proizišla je iz potrebe da se izgradi “krovná” baza podataka koja bi objedinila podatke pojedinih baza i tako ih učinila lako dostupnima. Na projektu zajedno radi nekoliko institucija: Stockholmski međunarodni institut za mirovne studije (Stockholm International Peace Research Institute, u nastavku SIPRI) i švicarska Mreža za praćenje međunarodnih odnosa i sigurnosti (International Relations and Security Network, ISN) kao glavni sponzori i voditelji projekta, zatim Međunarodni centar za istraživanja mira i sukoba (International Conflict Research, INCORE) sa Sveučilišta u Ulsteru (University of Ulster i United Nations University), Međunarodni centar za konverziju u Bonnu (Bonn International Center for Conversion, BICC), Škola međunarodnih odnosa Norman Paterson (Norman Paterson School of International Affairs, NPSIA), Centar za međunarodne odnose i međunarodnu suradnju u Barceloni (CIDOB) i Heidelberški institut za istraživanje međunarodnih sukoba (Heidelberger Institut für Internationale Konfliktforschung, HIIK).

Opis modela: *Facts on International Relations and Security Trends* (FIRST) omogućuje pretraživanje četrdesetak vrsta podataka za 199 zemalja, i to u vremenskim nizovima čiji se raspon pokrivenih godina razlikuje ovisno o varijabli i državi za koju se traže podaci. FIRST ne sadrži vlastitu bazu podataka, nego se referira na druge internetske baze. Podaci koji se pomoću servisa FIRST mogu dobiti i njihovi izvori jesu:

- Oružane snage i konvencionalno oružje
 - veličina oružanih snaga, količina oružja i podaci o zaposlenima u vojnoj industriji (izvor: BICC)
 - ograničenja po Ugovoru o konvencionalnim oružanim snagama u Europi (*Conventional Armed Forces in Europe Treaty* – CFE; izvor: SIPRI)
 - važnije planirane vojne aktivnosti (izvor: SIPRI).
- Proizvodnja i trgovina oružjem
 - transfer ručnog oružja (izvor: Norveška inicijativa za praćenje transfera ručnog oružja – Norwegian Initiative on Small Arms Transfers, NISAT)
 - velike tvrtke za proizvodnju oružja, proizvodnja i transferi većeg konvencionalnog oružja, međunarodni embargo na oružje, nacionalne mjere za kontrolu izvoza oružja (izvor: SIPRI)

- tjedni izvještaji o izvozu oružja (izvor: Centar za međunarodnu trgovinu i sigurnost, Sveučilište Georgia – Center for International Trade and Security, CITS).
- Sukobi i mirovne operacije
 - multilateralne mirovne operacije, veći oružani sukobi (izvor: SIPRI)
 - nasilni i nenasilni sukobi (izvor: HIIK, vidjeti 2.3.3.)
 - vijesti o trenutnim sukobima i mirovnim pregovorima (izvor: CIDOB)
 - vodič po internetskim izvorima za sukobe (izvor: INCORE)
 - raseljavanje potaknuto sukobom (izvor: Norveško vijeće za izbjeglice – NRC)
 - podaci o krizama (izvor: Međunarodna grupa za istraživanje kriza – International Crisis Group, ICG).
- Politički sustav i država
 - razvojni indikatori (izvor: Svjetska banka)
 - vanjskopolitički indikatori (izvor: NPSIA, projekt CIFP, vidjeti 2.1.4.)
 - statistički podaci o populaciji, podaci o očekivanom životnom vijeku, fertilitetu i mortalitetu, podaci o zdravlju i prehrani, statistički podaci o ekonomskoj aktivnosti i radnoj snazi, podaci o razvoju i trgovini (izvor: Ured za statistiku Ujedinjenih naroda – United Nations Statistics Division, UNSD)
 - parlament i izbori (izvor: Interparlamentarna unija – Inter-Parliamentary Union, IPU)
 - međunarodne organizacije, kontrola prometa oružjem i tehnologijom, kontrola naoružanja, konvencija o kemijskom i biološkom oružju (izvor: SIPRI)
 - indeks percipirane korupcije (izvor: Transparency International).
- Institucije državne vlasti, članstva i ugovori
 - državni parlament, izborni sustav, posljednji izbori (izvor: IPU)
 - rezultati predsjedničkih i parlamentarnih izbora (izvor: Međunarodni institut za demokraciju i pomoć pri organiziranju izbora – Institute for Democracy and Electoral Assistance, IDEA)
 - adresar internetskih stranica institucija državih vlasti i drugih državnih institucija (izvor: ISN)
 - članstva u međunarodnim organizacijama, ugovori o kontroli izvoza oružja i tehnologije koje je država potpisala, ugovori o kontroli naoružanja i razoružanju koje je država potpisala, konvencije o kemijskom i biotehnološkom oružju koje je država potpisala (izvor: SIPRI).
- Vojni proračun
 - vojni proračun, troškovi istraživanja i razvoja obrambenih sustava (izvor: SIPRI).
- Oružje za masovno uništavanje
 - nuklearne snage (izvor: SIPRI)

- nuklearne eksplozije i testiranja (izvor: SIPRI i Švedska agencija za istraživanje obrane – FOI)
- vojni fisisjski materijali i programi za razvoj nuklearnog naoružanja (izvor: Institut za znanost i međunarodnu sigurnost – Institute for Science and International Security, ISIS, Washington)
- arsenali balističkih projektila (izvor: Zaklada za međunarodni mir Carnegie – Carnegie Endowment for International Peace, CEIP, Washington).
- Novosti, događaji i izvori podataka
 - vijesti o sigurnosnoj politici euroatlantske regije (izvor: ISN)
 - kronologija događaja vezanih uz prijetnje sigurnosti (izvor: SIPRI)
 - državne karte (izvor: Knjižnica Perry-Castañeda, Perry-Castañeda Library, Sveučilište države Teksas, Austin).

Komentar: Korisna ideja da se omogući pristup raznim bazama podataka s jednog mjesta i njihovo automatsko pretraživanje.

Literatura: Internetske stranice projekta: <http://first.sipri.org>.

2.1.4. CIFP: Indikatori država za potrebe vanjske politike

Područje: Baza podataka i postupak za analizu rizika namijenjeni vladama i nevladinim drugama koje se bave sprečavanjem izbijanja sukoba.

Osnovna obilježja: CIPF (*Country Indicators for Foreign Policy*) je baza podataka o strukturnim obilježjima pojedinih država specifično prilagođena potrebama analize rizika. Podaci u bazi su preuzeti iz javnih i metodološki konzistentnih izvora te prerađeni u skladu s metodom CIPF tako da budu međusobno usporedivi. Uz bazu podataka izrađen je i jednostavan model računanja ukupnog faktora rizika kao težinske sume pojedinih indikatora.

Način i svrha korištenja: Indikatori u bazi podataka se mogu koristiti pojedinačno ili u grupama, s preporukom da se istovremeno promatra i uspoređuje više zemalja u regiji. Takva numerička analiza je temelj za kasniju kvalitativnu analizu rizika za pojedinu zemlju, jer upućuje analitičara na kritične faktore rizika. Ova baza se bavi strukturnim obilježjima država – dakle, latentnim potencijalom za sukob – a ne promatra tekuće političke događaje koji ukazuju na stvarnu pojavu sukoba i koriste se za rano upozoravanje.

Povijest: Projekt CIPF vodi The Norman Paterson School of Foreign Affairs na Sveučilištu Carleton u Torontu, a glavni istraživač je David Carment, voditelj Centra za sigurnosne i obrambene studije na Fakultetu Norman Paterson. Projekt je nastao iz baze podataka GEOPOL kanadskog ministarstva obrane, čiji je razvoj počeo 1991. Danas ga podržava nekoliko kanadskih vladinih tijela za međunarodni razvoj, a važan je član konzorcija FEWER. Rad na proširenju i ažuriranju baze i trenutno je u tijeku.

Opis modela: CIPF sadrži podatke o vrijednostima preko 100 strukturnih indikatora za 196 zemalja u svijetu. Podaci su temeljeni na javnim dostupnim informacijama i pokrivaju razdoblje od 1985. godine do danas. Podaci su sakupljeni iz više vjerodostojnih izvora, kao

što su FAO, Svjetska banka, Ujedinjeni narodi, *CIA World Factbook*, *Freedom House*, IISS, UNAIDS program, *Transparency International*, UNICEF, UNDP, UNHCR, CIDCM i *Conflict Data Project* (Sveučilište u Uppsali). Odabir indikatora temeljen je na analizi metodologija koje koriste CIDCM, Instituta Clingendael, FAST projekt, UNDP i konzorcij FEWER. Vrijednost svakog indikatora kodirana je i kao apsolutni iznos i na ordinalnoj skali od 1 do 9, gdje veći broj znači “više”, što istovremeno znači i da indikator zahtijeva veću pozornost prilikom procjene rizika. Za neke indikatore kodiranje se obavlja na temelju apsolutne vrijednosti određene veličine (npr. broj stanovnika), a za neke na temelju relativnog položaja zemlje u odnosu na sve druge promatrane države. Većina indikatora bazira se na egzaktnim izmjerivim vrijednostima, ali ima i takvih koji traže subjektivnu procjenu eksperta.

Indikatori koje CIFP prati su sljedeći:

- Oružani sukobi (težina 8)
 - intenzitet sukoba
 - broj izbjeglica iz određene države
 - broj izbjeglica, azilanata i raseljenih osoba koje je država prihvatila
- Vlast (*governance*) i politička nestabilnost (težina 5)
 - stupanj demokratičnosti (prema *Polity* projektu)
 - trajnost režima
 - restrikcije građanskih i političkih prava
 - restrikcije slobode medija
 - indeks korupcije
- Militarizacija (težina 5)
 - vojni troškovi (kao postotak bruto domaćeg proizvoda)
 - udio u ukupnim vojnim troškovima regije
 - broj vojnika na 1000 stanovnika
- Heterogenost populacije (težina 4)
 - indeks etničke različitosti
 - indeks religijske različitosti
 - rizik od etničke pobune (prema bazi podataka *Minorities at Risk*)
- Demografski pritisak (težina 5)
 - ukupna populacija
 - godišnji porast populacije
 - gustoća naseljenosti
 - udio gradskog stanovništva u ukupnoj populaciji
 - godišnji porast gradske populacije
 - udio djece (do 14 godina) u ukupnoj populaciji
- Ekonomski indikatori (težina 8)
 - godišnji porast bruto domaćeg proizvoda
 - bruto domaći proizvod po stanovniku
 - inflacija

- službeni tečaj domaće valute spram američkog dolara
- direktne strane investicije u odnosu na bruto domaći proizvod
- vanjski dug u odnosu na bruto domaći proizvod
- trgovinska otvorenost (ukupan uvoz i izvoz u odnosu na bruto domaći proizvod)
- GINI indeks nejednakosti
- Razvijenost društva (težina 3)
 - dostupnost pitke vode
 - dostupnost odvodnih sustava
 - očekivani životni vijek
 - indeks mortaliteta novorođenčadi
 - indeks mortaliteta roditelja
 - udio zaraženih HIV-om u populaciji
 - udio djece osnovnoškolskog uzrasta koja pohađaju osnovnu školu
 - udio djece srednjoškolskog uzrasta koja pohađaju srednju školu
 - dječja radna snaga (udio radno aktivne djece u dobnoj skupini do 14 godina)
- Pritisak okoliša (težina 5)
 - godišnje smanjenje šumskih površina
 - broj ljudi po kvadratnom kilometru obradive površine
 - kapacitet izvora pitke vode po stanovniku
- Međunarodne veze (težina 5)
 - članstvo u ekonomskim organizacijama
 - članstvo u vojno-sigurnosnim savezima
 - članstvo u organizacijama koje su dio sustava organizacija Ujedinjenih naroda
 - članstvo u brojnim ostalim međunarodnim organizacijama
 - broj međunarodnih sporova

Predložak za procjenu rizika na temelju CIFP parametara da se najprije procijeni vrijednost svakog parametra (podaci o tome već postoje u bazi CIFP), da se parametri zatim modificiraju ovisno o tome da li u zadnjih pet godina postoji trend pogoršanja ili velikih fluktuacija vrijednosti, te da se izračuna prosječna vrijednost parametara u svakoj od 9 glavnih skupina indikatora. Te se vrijednosti potom pomnože s težinama grupa indikatora, zbroje i podijele sa sumom težina – brojem 35. Težine grupa indikatora određene su na temelju procjene kako pojedina grupa utječe na druge grupe (npr. oružani sukobi i ekonomski indikatori utječu na sve ostale parametre, pa imaju težinu 8; dok društveni razvoj direktno utječe samo na sukobe, političku nestabilnost i ekonomiju, pa ima težinu 3). Tako se dobiva skalarna procjena rizika po kojoj se zemlje mogu jednostavno uspoređivati i koja je temelj za daljnje detaljnije kvantitativne i kvalitativne analize.

Komentar: CIFP je metodološki vrlo dobro zamišljena baza podataka, jednostavna za *on-line* pretraživanje i korištenje. Struktura baze je u zadnjih nekoliko godina znatno napredovala, pa su izbačeni neki “indikatori” koji se teško mogu spojiti s procjenom rizika od izbijanja

sukoba (npr. broj Kanađana u državi, količina pojedene ribe, površina pod šumama, emisija CO₂ i sl.). Zbog insistiranja na konzistentnim i međunarodno potvrđenim izvorima podataka baza je za neke zemlje manjkava, jer ih dotični izvori u određenim razdobljima nisu pokrivali.

Literatura: O metodologiji procjene rizika i ranog upozoravanja, te o tome kako se CIFP indikatori uklapaju u te aktivnosti, može se pročitati u radu Ampleford i Joseph (2000.). U njemu su indikatori i nabrojani te je objašnjeno njihovo indeksiranje na skalu s devet vrijednosti, ali se ne govori ništa o razlozima izbora baš tih indikatora i o načinu njihovog vrednovanja. Rad Ampleford et al. (2001.) objašnjava postupak izrade analize rizika i proračuna skalarnog indeksa rizika. Pristup podacima i ostalim informacijama je moguć na internetskoj adresi <http://www.carleton.ca/cifp/>.

2.1.5. Priručnik svjetskih političkih i socijalnih indikatora

Područje: Prikupljanje i komparativna analiza političkih, socijalnih, ekonomskih i demografskih podataka o državama te longitudinalno praćenje različitih tipova političkih događaja.

Osnovna obilježja: *Priručnik svjetskih političkih i socijalnih indikatora (World Handbook of Political and Social Indicators)* je kodirana baza podataka s političkim, socijalnim, ekonomskim i demografskim podacima o državama i pojedinim političkim događajima koji su se u njima odvijali.

Način i svrha korištenja: Podaci se mogu koristiti kao podloga za testiranje hipoteza o utjecaju strukturnih obilježja država i vanjskih intervencija na pojavu određenih političkih događaja, odnosno na pojavu političke nestabilnosti država.

Povijest: Publicirana su tri izdanja *Priručnika* u sklopu programa *World Data Analysis* pri Sveučilištu Yale.

Za prvo izdanje, skupljanje podataka vodio je Bruce M. Russett. Ta baza sadrži političke, socijalne, ekonomske i demografske podatke za 141 državu, u kratkom razdoblju od 1961. do 1963. godine. Zajedno s podacima projekta *A Cross-Polity Survey*, Arthura S. Banksa i Roberta B. Textora, objedinjena je u jedinstvenu bazu podataka koja je javno dostupna na stranicama ICPSR-a. Drugo izdanje *Priručnika* prošireno je na razdoblje od 1948. do 1967. godine. Glavni istraživači na projektu toga razdoblja bili su Charles Lewis Taylor i Michael C. Hudson. *Priručnik svjetskih političkih i socijalnih indikatora III.* objavljen je 1983. godine. Glavni istraživači koji su radili na njegovom oblikovanju bili su Charles Lewis Taylor i David A. Jodice.

U nastavku su posvećena posebna poglavlja svakom od izdanja ove baze podataka.

PRIRUČNIK SVJETSKIH POLITIČKIH I SOCIJALNIH INDIKATORA I.

Opis modela: Kriterij za uključenje država bio je taj da su one “važne za područje komparativne i međunarodne politike” (Russett et al., 1968.: 1). Izvori podataka su razne agencije Ujedinjenih naroda, službene publikacije državnih vlasti, razne monografije i ostali

javni izvori. Za svaku državu navedene su sljedeće varijable:

- Demografske
 - veličina populacije
 - porast populacije
 - razina urbanizacije (postotak populacije u naseljima iznad 20 000 stanovnika)
 - godišnja stopa porasta populacije
 - broj živorođenih i umrlih na 1000 stanovnika
 - broj imigranata i emigranata na 1000 stanovnika
 - religijska konfiguracija
 - udio rimokatolika, kršćana i muslimana u populaciji
 - religijska homogenost
 - rasna homogenost
 - jezična homogenost
 - postotak govornika dominantnog jezika
- Ekonomske
 - bruto nacionalni proizvod po stanovniku
 - vanjska trgovina kao postotak bruto nacionalnog proizvoda
 - državni prihodi i troškovi
 - status ekonomskog razvoja
 - međunarodni financijski status
 - privatna potrošnja kao postotak bruto nacionalnog proizvoda
 - poljoprivredna i industrijska radna snaga
 - udio zaposlenih u državnim institucijama
 - vojni personal kao postotak populacije između 15 i 65 godina
 - troškovi obrane kao postotak bruto nacionalnog proizvoda
- Političke
 - od kada je država nezavisna
 - prijašnji kolonijalni vladar
 - politička modernizacija (način modernizacije: autohtoni europski tip, autohtoni ne-europski tip, države u razvoju pod pokroviteljstvom već razvijenih, nerazvijene države pod pokroviteljstvom već razvijenih; periodizacija političke modernizacije: ovisno o razdoblju kada je započeta/završena politička tranzicija – prije ili poslije 1945., odnosno uopće još nije započeta)
 - relativna stabilnost vlasti (u razdobljima između Prvoga i Drugoga svjetskog rata te nakon Drugoga svjetskog rata)
 - političko vodstvo (da li se politički lideri regrutiraju iz redova elite, na temelju pripisanog društvenog podrijetla ili na temelju svojih postignuća; u kojoj se mjeri odabir temelji na karizmatičnosti)
 - tip birokracije (moderna, koja je najvećim dijelom racionalna, zatim polumoderna, postkolonijalna tranzicijska, tradicionalna)

- učinkovitost zakonodavne vlasti
- tip zakonskog sustava
- vesternizacija (u kojoj mjeri je država versternizirana i na koji način: kroz kolonijalne odnose ili drugačije)
- stupanj neovisnosti tiska (stupanj cenzure domaćeg i stranog tiska)
- trenutni izborni sustav (jednostranački ili kompetitivni)
- postotak glasova na izborima za komunističku partiju, religiozne stranke i sekularne stranke
- ideološka orijentacija režima
- unutardržavno grupno nasilje (broj stradalih na milijun stanovnika)
- naglašeni regionalizam
- Socijalne
 - stopa pismenosti
 - postotak polaznika osnovne i srednje škole
 - indeks motivacije za postignućem (po McClellandu)
 - broj stanovnika na jednog liječnika i na jedan bolnički krevet
 - broj brakova na 1000 stanovnika
 - distribucija dohotka (GINI indeks)
 - naklada dnevnih novina
 - broj radio i TV prijarnika na 1000 stanovnika
 - odlazak u kino.

PRIRUČNIK SVJETSKIH POLITIČKIH I SOCIJALNIH INDIKATORA II.

Opis modela: To izdanje sastoji se od pet sekcija raspodijeljenih u dva sadržajno različita dijela. Podatke navedene u prvom izdanju *Priručnika* dopunjavaju I. i V. sekcija. Sadržajno odvojeni dio čine II., III. i IV. Sekcija. Te se sekcije ne odnose na strukturalna obilježja država, već bilježe pojavu određenih tipova političkih događaja. Kodirani događaji su praćeni na dnevnoj bazi, a zatim su agregirani u godišnje podatke o državama. Osim već navedenih izvora, u ovoj su se fazi koristili *The New York Times Index*, *Associated Press*, *Asian Recorder*, *African Research Bulletin*, *Middle East Journal* i *African Diary*.

Prikazat ćemo setove podataka redom koji slijedi logiku izlaganja, a ne originalni redosljed sekcija.

I. dio – politički, socijalni, ekonomski i demografski podaci o državama

Sekcija I: Agregirani podaci o pojedinim državama, 1950.–1965.

Ta baza podataka sadrži podatke o političkim i ekonomskim pokazateljima te obrazovnoj strukturi 136 država u razdoblju od 1950. do 1975. godine. Indeksi nejednakosti i frakcionalizacije izvedeni su iz dvije baze koje sadrže temeljne podatke (vidjeti niže u tekstu).

Set podataka sadrži 303 varijable s podacima za 1950., 1955., 1960. i 1965. godinu za sve države koje su 1965. godine imale više od milijun stanovnika ili su bile manje, ali su do

1968. godine postale članicama Ujedinjenih naroda. Sadržajno, ova se baza podataka nadovezuje na prethodno izdanje *Priručnika*, no ona pokriva puno šire razdoblje i sadrži neke varijable koje nisu uključene u prvoj ediciji (primjerice, članstvo u međunarodnim organizacijama, pisanu komunikaciju, broj znanstvenih časopisa...).

Neki zanimljiviji od uključenih indikatora jesu:

- Indikatori veličine i rasta populacije
 - urbana populacija
 - ukupni broj radno aktivnih muškaraca koji se bave poljoprivredom
 - ukupna ekonomski aktivna populacija muškaraca kao udio ukupne populacije muškaraca
- Komunikacije
 - broj poslanih pisama
 - broj telefona, radio i TV prijarnika
 - broj izdanih novina na 1000 stanovnika
- Obrazovanje i kultura
 - pismenost
 - pohađanje škole
 - odlazak u kino
 - ukupan broj objavljenih znanstvenih i tehničkih časopisa
 - broj autora znanstvenih tekstova
- Ekonomija
 - potrošnja čelika
 - potrošnja energije po stanovniku
 - stopa rasta
 - bruto nacionalni proizvod po stanovniku
 - udio pojedinih sektora u bruto nacionalnom proizvodu
 - nejednakost prihoda po sektorima
- Politika
 - broj članstava u međunarodnim organizacijama
 - diplomatska reprezentacija
 - broj kršenja pravila i procedura na izborima
 - indeks slobode tiska
 - ukupne policijske snage
 - ukupne vojne snage
 - potrošnja na obranu, obrazovanje i zdravstvo.

Sekcija V.: Temeljni podaci, 1950.–1967.

Ta se sekcija sastoji od dva seta podataka. Prvi sadrži informacije koje se koriste kako bi se konstruirala kombinirana mjera frakcionalizacije i koncentracije. Za svaku od 136 uključenih država navedeni su podaci o gradovima, političkim strankama, etničkim skupinama, itd. i to: populacija grada, postojeće etničke skupine, jezične skupine, izvozna

dobra, zemlje koje uvoze izvezena dobra, distribucija izbornih rezultata po strankama, zastupljenost političkih stranaka u donjem domu parlamenta.

Drugi set podataka sadrži varijable koje zajedno čine mjeru nejednakosti. Uključeni su podaci o distribuciji dobara, radne snage i udjela u bruto nacionalnom dohotku za svaki od osam sektora privrede, prema standardiziranoj klasifikaciji (*International Standard Industrial Classification*) Ujedinjenih naroda.

II. dio – politički događaji

Sekcija III.: Dnevni podaci o političkim događajima, 1948.–1967.

Taj set podataka sadrži varijable o međusobnom odnosu vlasti i državljana te o (ne)stabilnosti samih vladajućih struktura. Sekcija bilježi 57 268 dnevnih događaja u 136 država.

Kodirano je 17 tipova političkih događaja (uglavnom političkog nasilja): neredi, smrtni slučajevi uzrokovani političkim nasiljem, atentati, oružani napadi, izbori, protestne demonstracije, demonstracije podrške režimu, politički štrajkovi, obnove vlasti, neuspješne predaje vlasti, neuspješne iregularne predaje vlasti, iregularne predaje vlasti, promjene u izvršnoj vlasti, regularni prijenosi izvršne vlasti, egzekucije, negativne sankcije nametnute vladom, popuštanje političkih restrikcija.

Sekcija IV.: Podaci o intervencijama, 1948.–1967.

Taj set podataka bilježi vanjske intervencije u intervalima od jednoga dana, za isti period kao i dvije prethodne. Jedinica analize je dnevni izvještaj, a zabilježena su 1073 slučaja. Uzorak obuhvaća 89 država i dvije međunarodne organizacije: Ujedinjene narode i Organizaciju američkih država (OAS). Intervencije su opisane sa 31 varijablom, od kojih su važnije: broj intervenirajućih aktera, zračna ili pomorska invazija, angažirane snage i broj žrtava na strani intervenirajuće sile, duljina prisutnosti intervenirajuće sile itd.

Sekcija II: Godišnji podaci o političkim događajima, 1948.–1967.

Ta sekcija agregira podatke iz dvije prethodno navedene sekcije u godišnje podatke o pojedinim državama. Kodirano je 18 tipova političkih događaja (tipovima iz sekcije III. dodana je kategorija “vanjske intervencije”).

PRIRUČNIK SVJETSKIH POLITIČKIH I SOCIJALNIH INDIKATORA III.

Opis modela: To se izdanje sastoji od četiri dijela i u pravilu samo nadopunjuje drugo izdanje podacima za kasnije godine, bez većih promjena u ukupnoj koncepciji i pojedinim varijablama.

Prvi dio čini set podataka o političkim, ekonomskim i socijalnim obilježjima 155 država i to za svaku petu godinu počevši od 1950. i završno sa 1975. godinom. Drugi dio bilježi svakodnevne slučajeve političkih događaja u razdoblju od 1948. do 1977. godine. Ta verzija *Priručnika* prati 38 tipova događaja od kojih su pojedini tipovi događaja bilježeni samo za određena razdoblja, a ne za cijeli period. Osim već navedenih, ovdje su uključeni: cilj napada, predmet sukoba, broj sudionika, broj ozlijeđenih, materijalna šteta, trajanje događaja u danima, lokacija, raširenost, broj poginulih, pojedini tipovi aktera. Treći dio agregira te

podatke po godinama, dok su u četvrtom dijelu oni agregirani za tromjesečja, a tipovi događaja sažeti su u 17 kategorija kako bi bili kompatibilni s prethodnom verzijom baze podataka.

Komentar: Vrijednost ove baze je u tome što bilježi podatke unazad čak do 1948. godine, no na žalost, za neke od varijabli samo u petogodišnjim razdobljima. Velik broj kodiranih varijabli može okarakterizirati projekt kao jedan od, za to vrijeme, ambicioznijih projekata. Broj korištenih primarnih izvora upućuje na relativnu pouzdanost podataka.

Literatura: Russett, Bruce et al. (1968.).